

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3201/2018. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.701/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 24.G.304.749/2015/10. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.267/2016/5. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.21.701/2016/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó autóbuzsos személyszállításra vonatkozó keretszerződést kötött az alapeljárás felperesével, három évi határozott időtartamra. A szerződésben kikötötték, hogy amennyiben az indítványozó a határozott idő letelte előtt eláll, úgy 5 millió forint bánatpénzt köteles megfizetni a vállalkozó részére. Rögzítették, hogy a bánatpénzt kárártalánynak tekintik, megfizetése esetén annak összegét esetlegesen meghaladó kárösszeg nem érvényesíthető.
- [4] Az indítványozó ezt követően, a határozott idő eltelte előtt elállt a szerződéstől. Ugyanakkor azt is közölte a vállalkozóval, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 395. § (1) bekezdésében biztosított elállási jogát gyakorolja, amellyel összefüggésben érvényesen bánatpénz fizetési kötelezettség nem köthető ki, így a szerződés ezen része jogszabályba ütközik, tehát semmis. Mivel a vállalkozó eredménytelenül szólította fel az indítványozót a kikötött összeg megfizetésére, keresetet indított.
- [5] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a régi Ptk. vállalkozásra vonatkozó szabályai egyértelműen nem tiltották az elállás jogának kikötését bánatpénz ellenében, ezért e kikötés nem semmis, így az alperes indítványozó köteles a bánatpénz megfizetésére.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – annak helyes indokaira tekintettel – helyben hagyta. A jogerős ítélet rámutatott arra, hogy a régi Ptk. 200. § (1) bekezdése értelmében a szerződésük tartalmát a felek szabadon alapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. Ilyen tiltó szabály pedig a régi Ptk. 320. § (2) és 395. § (1) bekezdése tekintetében nincs, ezért a bánatpénzre vonatkozó szerződéses rendelkezés nem semmis.
- [7] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt hatályában fenntartotta. A Kúria a jogerős ítéletben megfogalmazott indokolással egyetértve fejtette ki, hogy – tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában – nem ütközött jogszabályba, hogy a megrendelőt megillető elállási jog gyakorlása esetére a régi Ptk. 395. § (1) bekezdés alapján a megrendelőt terhelő kártérítés fizetési kötelezettség fejében meghatározott összegű bánatpénz fizeté-

si kötelezettséget kötöttek ki a felek. A szerződés értelmezése körében a Kúria rámutatott, hogy annak megfogalmazásából kitűnően a felek nem a megrendelőt – a jogszabály alapján – megillető elállási jog gyakorlásának lehetősége biztosítása érdekében határozták meg az alperes bánatpénz fizetési kötelezettségét, hanem azt kárátalánynak tekintették.

- [8] 2.2. Az indítványozó nézete szerint a bánatpénz olyan elállás kártalanítását szolgálja, amire jogszabály nem ad lehetőséget, ezért a törvényen alapuló elállási jog gyakorlásával nem keletkezhetett bánatpénz fizetési kötelezettsége és csak az elállással okozott kár megtérítésére kötelezhető. Álláspontja alapján az eljáró bíróságok mind a Ptk. irányadó rendelkezéseit, mind az alapul fekvő szerződést tévesen és jogszabálysértő módon értelmezték, döntésüket pedig nem indokolták megfelelően, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét idézte elő.
- [9] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett terjesztette elő jogorvoslati jogának kimerítését követően. Az indítvány határozott kérelmet tartalmaz, amelyben az indítványozó megjelöli a megsemmisíteni kért bírói döntéseket, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését és indítványához indoklást fűzött.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [12] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [14] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó részben arra alapozta, hogy a bíróságok az általa helyesnek vélt jogértelmezéstől eltérően értelmezték a bánatpénzre vonatkozó jogszabályokat, és ebből kifolyólag számára kedvezőtlen módon ítélték meg a szerződés vonatkozó részének érvényességét.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában tehát a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítványozó ezen érveit az alapeljárásban is előadta, a bírósági ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [16] A bírói indokolás kellő terjedelmét kritizáló indítványozói aggályok vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság ítéletében az irányadó jogszabályi rendelkezések és a szerződés egymásra tekintettel történő értelmezése alapján megindokolta, hogy a bánatpénz ellenében kikötött elállási jogra vonatkozó szerződéses rendelkezés milyen okból nem tekinthető semmisnek. Következésképpen azon okból, hogy a bíróság az indítványozó érvelésétől eltérő álláspontot helyezett, nem helytálló az indítványozó azon kifogása, hogy a Kúria ítéletét nem indokolta kellő mélységben.
- [17] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [18] Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [19] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-ában foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. június 5.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1946/2017.

